

حدود ۱۵ میلیون نفر اصلاً از اینترنت استفاده نمی‌کنند| تنها ۲.۴ درصد کاربران «بسیار راضی» هستند| پایین بودن کیفیت اینترنت تا حدی ناشی از عملکرد فیلترشکن‌ها است| ۶۱ درصد کاربران ایرانی از فیلترشکن‌های رایگان استفاده می‌کنند.

ما اکنون در «دوران پساجنگ» قرار داریم!

سرپرست پژوهشگاه فضای مجازی با اشاره به چالش‌های امنیت داده و تهدیدات ناشی از ابزارهای هوشمند متصل به اینترنت در منازل با بیان اینکه طبق مطالعات جهانی برخی جaroهای رباتیک اطلاعات ابعاد منزل کاربران را به شرکت‌های مادر ارسال می‌کنند، گفت:

طبق آمار موجود، ۶۱ درصد کاربران ایرانی از فیلترشکن‌های رایگان استفاده می‌کنند که این مسئله از دید پژوهشگران حوزه امنیت بسیار مهم است زیرا برخی از این فیلترشکن‌ها از جمله نمونه‌هایی مانند سایفون به صورت علنی اعلام کرده‌اند که تحت نظارت و حمایت نهادهای نظامی آمریکا از جمله پنتاگون فعالیت می‌کنند.

به گزارش اسپادانا خبر، میثم غلامی در چهارمین کنفرانس ملی فضای سایبر اظهار کرد:

در دانشگاه‌های ما مفهوم «فضای مجازی» به شکل محدودی مورد توجه قرار گرفته است در حالی که «فضای سایبر» اصطلاح دقیق‌تر و جامع‌تری است البته گرچه واژه «فضای مجازی» در فارسی جا افتاده، اما ریشه درستی ندارد. زمانی برخی پیشنهاد کرده بودند از واژه «فضای رایان» استفاده شود که به لحاظ زبانی درست‌تر است. وقتی از فضای سایبر سخن می‌گوییم، ذهن‌ها بیشتر به سمت شبکه‌های اجتماعی می‌رود، در حالی که فضای مجازی ابعاد گسترده‌تری دارد و بخش‌هایی مانند امنیت سایبری، فضای دیجیتال کسب‌وکار و تولید محتوا را نیز شامل می‌شود. از این جهت، کاری که در این کنفرانس برای یکپارچه‌سازی و تجمیع این حوزه‌ها انجام شده، بسیار ارزشمند است؛ زیرا معمولاً این فعالیت‌ها به صورت پراکنده و جزیره‌ای دنبال می‌شود.

سرپرست پژوهشگاه فضای مجازی با بیان اینکه ما اکنون در «دوران پساجنگ» قرار داریم تصریح کرد:

این دوران اقتضائات خاص خود را دارد. چند روز پیش مقاله‌ای از یک اندیشکده اسرائیلی خواندم که در آن به این نکته اشاره شده بود که چرا در برخی نقاط، ایران نتوانست به اهداف خود برسد. آنها اعتراف کرده بودند که نتوانستند بدنه اجتماعی ایران را با خود همراه کنند. در آن مقاله تأکید شده بود که اسرائیل تصور می‌کرد با ایجاد ناآرامی و آزاد شدن برخی زندانیان می‌تواند یک جنبش اجتماعی به راه اندازد اما چنین اتفاقی نیفتاد زیرا شبکه‌های اجتماعی و افکار عمومی در ایران در اختیار آنها نیست. این نکته، به‌ویژه در دوران پساجنگ، باید مورد توجه قرار گیرد.

غلامی با تأکید بر اینکه امروز مهم است بدانیم در ذهن مردم و جامعه چه می‌گذرد و چه تصویری از فضای مجازی دارند ادامه داد:

برای نمونه، طبق آمار جدید بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای، ۲۹ میلیون ایرانی کاربر بازی‌های ویدئویی هستند که سه میلیون نفر از آنها بیش از سه ساعت در روز بازی می‌کنند. این آمار نشان می‌دهد که بخش بزرگی از نسل جوان درگیر این فضا است و لازم

است نگاه دقیق‌تری به سبد مصرف دیجیتال نسل جدید داشته باشیم.

وی با اشاره به وجود پنج لایه اصلی در فضای مجازی شامل «دسترسی و زیرساخت»، «مجازی‌سازی»، «سبک زندگی دیجیتال»، «انگیزه‌های استفاده» و «خدمات پایه و کاربردی»، یادآور شد:

هرکس به این لایه‌ها اشراف داشته باشد، می‌تواند درک دقیقی از ساختار و پویایی فضای مجازی پیدا کند. یکی از مهم‌ترین پرسش‌ها در لایه نخست، یعنی دسترسی، موضوع زیرساخت است. در روزهای اخیر و با بروز قطعی‌های برق، دوباره بحث جدی در خصوص زیرساخت‌های ارتباطی و میزان دسترسی کاربران به اینترنت مطرح شده است. نتایج پیمایش‌های ما نشان می‌دهد که ۲۳ درصد از جمعیت بالای ۱۵ سال کشور - حدود ۱۵ میلیون نفر - اصلاً از اینترنت استفاده نمی‌کنند. این در حالی است که طبق برخی آمارهای رسمی، ۸۵ درصد از کاربران اینترنت در ایران از ابزارهای فیلترشکن یا VPN استفاده می‌کنند. پژوهشگران باید در تحلیل این آمارها دقت کنند و با تقاطع‌گیری داده‌ها، تصویر واقعی‌تری از وضعیت ارتباطات در کشور ارائه دهند. نکته مهم این است که داده‌ها باید دقیق و منطبق بر واقعیت روایت شوند. اگر در این جلسه فقط همین نکته را منتقل کرده باشم که روایت درست داده‌ها و دقت در اعداد اهمیت حیاتی دارد، احساس می‌کنم به هدف رسیده‌ام. بر اساس داده‌ها، بیشترین دسترسی به اینترنت در میان افراد زیر ۵۸ سال است، در حالی که جمعیت کشور به سمت سالمندی پیش می‌رود بنابراین اگر برای سالمندان آموزش و دسترسی لازم فراهم نشود، در آینده نزدیک بخش بزرگی از جامعه از خدمات دیجیتال محروم خواهند شد.

سرپرست پژوهشگاه فضای مجازی، با اشاره به نتایج یک افکارسنجی درباره میزان رضایت کاربران از اینترنت در کشور اظهار کرد:

در نگاه عمومی تصور می‌شود همه کاربران از کیفیت اینترنت ناراضی هستند اما داده‌ها نشان می‌دهد که تصویر واقعی کمی متفاوت است. به گونه‌ای که براساس نتایج این پیمایش، ۲۰۴ درصد از کاربران «بسیار راضی» و ۱۷ درصد «تا حدی راضی» هستند. در مقابل، ۴۱ درصد گفته‌اند چندان راضی نیستند و ۳۸ درصد نیز اعلام کرده‌اند اصلاً راضی نیستند. همچنین دو درصد از پاسخ‌دهندگان از پاسخ دادن خودداری کرده‌اند. این آمار نشان می‌دهد رضایت از کیفیت اینترنت پایین است، اما توزیع آن در میان گروه‌های مختلف کاربران، تفاوت‌هایی دارد که باید با دقت تحلیلی بررسی شود. در زمینه استفاده از فیلترشکن‌ها، داده‌ها نشان می‌دهد ۱۰ درصد از کاربران تقریباً همیشه فیلترشکن خود را روشن نگه می‌دارند و ۵۳ درصد اعلام کرده‌اند که معمولاً فیلترشکن را خاموش دارند، اما برای برخی مصارف آن را روشن می‌کنند. همچنین ۱۴ درصد جامعه اصلاً از فیلترشکن استفاده نمی‌کنند.

وی پایین بودن کیفیت اینترنت را تا حدی ناشی از عملکرد فیلترشکن‌ها دانست و افزود:

این ابزارها (فیلترشکن) بخشی از ظرفیت واقعی پهنای باند را اشغال می‌کنند و باعث افت محسوس سرعت می‌شوند. وقتی پژوهشگر یا سیاستگذار این داده‌ها را مشاهده می‌کند، باید در سیاستگذاری خود بازنگری کند زیرا اینکه ۵۳ درصد مردم فقط برای برخی خدمات از فیلترشکن استفاده می‌کنند، یعنی ما در ارائه بخشی از خدمات داخلی ناکام بوده‌ایم و کاربران مجبور شده‌اند برای نیازهای خاص خود به فیلترشکن متوسل شوند.

غلامی با اشاره به چالش‌های امنیت داده و تهدیدات ناشی از ابزارهای هوشمند متصل به اینترنت، اظهار کرد:

اخیراً یک پژوهشگر آمریکایی نشان داده است که برخی جاروهای رباتیک اطلاعات ابعاد منزل کاربران را به شرکت‌های مادر ارسال می‌کنند. این موضوع فقط محدود به یک برند خاص نیست و حتی شرکت‌هایی مانند شیائومی نیز در مدل‌های خاصی از این روش داده‌برداری استفاده می‌کنند. چنین روندی می‌تواند در آینده تهدیدات گسترده‌ای برای حریم خصوصی و امنیت داده‌های کاربران ایجاد کند.

سرپرست پژوهشگاه فضای مجازی در ادامه با اشاره به اهمیت پیوستگی خدمات در پلتفرم‌های داخلی، گفت:

وقتی یک پلتفرم داخلی دچار چالش می‌شود، جامعه فوراً واکنش نشان می‌دهد؛ در حالی که در مورد برخی صنایع بزرگ با هزاران نیروی انسانی چنین حساسیتی وجود ندارد. علت این است که پلتفرم‌های اجتماعی به‌طور مستقیم با زندگی روزمره مردم در ارتباط هستند و هر اختلالی در آنها بازتاب گسترده‌ای دارد. از این رو حاکمیت باید به پایداری خدمات و پیوستگی پلتفرم‌های داخلی توجه ویژه‌ای داشته باشد. طبق آمار موجود ۶۱ درصد کاربران ایرانی از فیلترشکن‌های رایگان استفاده می‌کنند. این مسئله، از دید پژوهشگران حوزه امنیت بسیار مهم است، زیرا برخی از این فیلترشکن‌ها از جمله نمونه‌هایی مانند سایفون به‌صورت علنی اعلام کرده‌اند که تحت نظارت و حمایت نهادهای نظامی آمریکا از جمله پنتاگون فعالیت می‌کنند.

غلامی با تأکید بر اینکه این داده‌ها نشان می‌دهد که باید نگاه دقیق‌تر و علمی‌تری به مسئله امنیت دیجیتال و مصرف فیلترشکن در کشور داشت، زیرا استفاده گسترده از ابزارهای رایگان خارجی می‌تواند منجر به انتقال داده‌های حساس کاربران به خارج از کشور شود، بررسی‌های بین‌المللی نشان می‌دهد میانگین زمان استفاده از نمایشگرها (شامل تلفن همراه، بازی و رسانه) در جهان حدود ۶ ساعت است، اما در ایران این عدد به بیش از ۷ ساعت و ۱۰ دقیقه در روز می‌رسد. این یعنی بخش عمده‌ای از وقت افراد در فضای مجازی سپری می‌شود. اگر کشورها به ایجاد فضاهای عمومی سالم، پارک‌ها و امکانات تفریحی توجه کنند، میزان وابستگی کاربران به فضای مجازی کاهش می‌یابد. اما در کشور ما شاخص اعتیاد به اینترنت نسبت به میانگین جهانی و حتی نسبت به کشورهای منطقه بالاتر است و این نیاز به مداخله علمی و فرهنگی دارد.

وی با ابراز نگرانی از روند مصرف در شبکه‌های اجتماعی، گفت:

نباید مصرف کاربران در این شبکه‌ها روزبه‌روز بیشتر شود و از سوی دیگر نباید شرایط به گونه‌ای پیش برود که پیام‌رسان‌های داخلی آسیب ببینند. با مسائل فضای مجازی باید علمی، نه سیاسی، برخورد کرد. امیدوارم اقداماتی که در روزهای آینده در حال انجام است، به نفع کشور و در جهت تقویت فضای دیجیتال ملی باشد.

منبع | ایسنا

برچسب‌ها: [فضای مجازی](#) [1]

[جنگ](#) [2]

[فیلتربینگ](#) [3]